

ПЛЕНУМ ВИЩОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

13.12.2010

м. Київ

№ 3

Про практику застосування адміністративними судами законодавства у справах із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби

Для забезпечення правильного й однакового застосування адміністративними судами законодавства під час розгляду справ з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби Пленум Вищого адміністративного суду України

ПОСТАНОВИВ:

1. При розгляді справ із приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби суди повинні керуватися положеннями Конституції України, статті 6 Конвенції про захист прав і основоположних свобод людини (Рим, 4 листопада 1950 року, ратифікована Законом України від 17 липня 1997 року № 475/97-ВР), міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), законами України «Про державну виконавчу службу», «Про виконавче провадження», іншими нормативно-правовими актами, які регулюють примусове виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини, тощо.

2. Відповідно до частини першої статті 181 Кодексу адміністративного судочинства України учасники виконавчого провадження (крім державного виконавця) та особи, які залучаються до проведення виконавчих дій, мають право звернутися до адміністративного суду з позовною заявою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби порушено їхні права, свободи чи інтереси, а також якщо законом не встановлено інший порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності таких осіб.

Тому суди при визначенні юрисдикції повинні виходити з того, що до юрисдикції адміністративних судів належать спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби при виконанні всіх виконавчих документів, передбачених частиною другою статті 3 Закону України „Про виконавче провадження”, крім тих, відносно яких законом встановлено інший, виключний порядок їх оскарження.

Зокрема, статтею 121² Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) та розділом VII Цивільного процесуального кодексу України від 18 березня 2004 року (далі – ЦПК від 18 березня 2004 року) визначено інший порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби при виконанні судових рішень,

ухвалених за правилами господарського та цивільного судочинства, тому такі спори не належать до юрисдикції адміністративних судів.

Водночас судам необхідно враховувати, що статтею 121² ГПК та статтею 383 ЦПК від 18 березня 2004 року визначено обмежене коло осіб, які мають право оскаржити рішення, дії та бездіяльність органів державної виконавчої служби щодо виконання судових рішень у господарських та цивільних справах відповідно у порядку господарського та цивільного судочинства, а тому спори за зверненням інших осіб на рішення, дії чи бездіяльність органів державної виконавчої служби при виконанні зазначених судових рішень належать до юрисдикції адміністративних судів.

Крім того, судам варто враховувати, що приписами Господарського процесуального кодексу України передбачено лише можливість оскарження дій та бездіяльності державної виконавчої служби, що ж до оскарження рішень, то така можливість відсутня. Тому оскарження рішень державної виконавчої служби під час виконання рішень господарських судів належить до юрисдикції адміністративних судів.

При цьому судам слід звертати увагу на те, що до цивільної юрисдикції належать лише спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби, вчинених під час виконання рішень, ухвалених загальними судами за правилами Цивільного процесуального кодексу України, який набрав чинності з 1 вересня 2005 року. Спори з приводу оскарження рішень, дій або бездіяльності державної виконавчої служби, вчинених під час виконання рішень судів цивільної юрисдикції, ухвалених до 1 вересня 2005 року, відповідно до статті 181 КАС України повинні розглядатися за правилами адміністративного судочинства, але з обов'язковим дослідженням судового провадження, за яким ухвалено рішення, що перебуває на примусовому виконанні в органах державної виконавчої служби.

До адміністративної юрисдикції також належать спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби під час виконання рішень, ухвалених за правилами КАС України господарськими чи цивільними судами, які виконували функції адміністративних судів до їх утворення, та з обов'язковим дослідженням судового провадження, за яким ухвалено рішення, що перебуває на примусовому виконанні в органах державної виконавчої служби.

3. Згідно зі статтею 49 Закону України «Про виконавче провадження» рішення судів різних юрисдикцій (адміністративної, господарської, цивільної, кримінальної) можуть бути зведені в одне виконавче провадження за постановою державного виконавця.

З урахуванням зазначених положень цивільного та господарського процесуальних законів розгляд спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби при виконанні рішень судів різних юрисдикцій у зведених виконавчих провадженнях належить до юрисдикції адміністративних судів лише в разі розгляду спорів щодо дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби, які провадяться державним виконавцем з метою виконання зведеного виконавчого провадження. Це, зокрема: винесення постанов про об'єднання у зведене виконавче провадження; приєднання до зведеного виконавчого провадження; розподіл грошових коштів між стягувачами різних черг; заміну сторони виконавчого провадження; арешт майна боржника та оголошення заборони на його відчуження; арешт коштів боржника; накладення штрафу; призначення експерта, суб'єкта оціночної діяльності – суб'єкта господарювання для участі у виконавчому провадженні; залучення спеціаліста для участі у виконавчому провадженні; стягнення з боржника витрат на проведення виконавчих дій; звільнення майна з-під арешту; утворення виконавчої групи; розшук майна боржника; стягнення з боржника витрат на розшук; результати перевірки зведеного виконавчого провадження. Крім того, складання актів, зокрема, опису й арешту майна боржника, переоцінки непроданого майна, проведення прилюдних торгів, витрат на проведення виконавчих дій, розподілу грошових коштів між стягувачами різних черг та інших.

Розгляд спорів щодо рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби в рамках виконавчого провадження, яке входить до складу зведеного виконавчого провадження, але оскаржується рішення, дія чи бездіяльність, що стосується лише конкретного виконавчого провадження, належить до компетенції суду, яким ухвалено рішення, що перебуває на виконанні, якщо не встановлено іншого, виключного порядку їх оскарження, та з урахуванням роз'яснень, даних у пункті 2 цієї Постанови.

У такому ж порядку визначається судова юрисдикція справ щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби у зведених виконавчих провадженнях щодо виконання рішень судів різних юрисдикцій і в разі відсутності у цьому зведеному провадженні виконавчого провадження щодо виконання рішення адміністративного суду.

4. До адміністративної юрисдикції також належать спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби під час виконання рішень третейських судів, незважаючи на те, що дозвіл на видачу виконавчого документа щодо виконання рішення третейського суду надається в цивільному процесуальному або в господарському процесуальному порядку, але з обов'язковим дослідженням судового провадження, за яким ухвалено рішення, що перебуває на примусовому виконанні в органах державної виконавчої служби.

5. З урахуванням того, що чинним законодавством не встановлено іншого порядку оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби, ухвалених (вчинених) під час примусового виконання виконавчих написів нотаріуса, такі справи теж належать до юрисдикції адміністративних судів.

6. Судам необхідно враховувати, що постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору та накладення штрафу належать до певних видів відповідальності за невиконання рішення у добровільному порядку та порушення обов'язків, що покладаються на осіб, які беруть участь у виконавчому процесі. Виконавчий збір – це санкція відповідальності майнового характеру, що накладається на боржника за невиконання рішення у строк, встановлений для його добровільного виконання. Для застосування виконавчого збору виконавець приймає постанову, яка, у разі її добровільного невиконання, виконується примусово в установленому Законом порядку шляхом накладення стягнення на заробітну плату, інші види доходів боржника чи на його майно.

Прийнята державним виконавцем постанова про накладення штрафу на учасників виконавчого провадження, громадян і посадових осіб за невиконання покладених на них обов'язків щодо вчинення необхідних процесуальних дій у виконавчому провадженні, не виконана добровільно, є підставою для її примусового виконання шляхом звернення стягнення на заробіток чи інші доходи оштрафованої особи, а за їх відсутності – на її майно.

За змістом пункту 8 частини другої статті 3 Закону України «Про виконавче провадження» постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору, витрат на проведення виконавчих дій та накладення штрафу є виконавчими документами. Якщо виконавче провадження закінчено, а виконавчий збір або штраф не стягнуто, відповідна постанова виділяється в окреме провадження і підлягає виконанню в загальному порядку.

Тому судам слід враховувати, що спори щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби під час виконання постанови державного виконавця про стягнення виконавчого збору або накладення штрафу, прийнятої під час виконання будь-яких виконавчих документів, у тому числі рішень судів загальної юрисдикції та господарських судів, також належать до адміністративної юрисдикції.

7. Органи державної виконавчої служби є суб'єктами владних повноважень, а тому до адміністративної юрисдикції належать справи, в яких оскаржуються й інші рішення, дії чи бездіяльність зазначених органів, що не пов'язані з виконанням виконавчих документів, але впливають з реалізації цими органами інших владних управлінських повноважень.

8. Судам слід ураховувати, що статтею 409 Кримінально-процесуального кодексу України визначено суд, що вирішує питання, пов'язані з виконанням вироку в частині, примусове виконання якої здійснює державна виконавча служба (рішень щодо стягнення у вигляді штрафу, конфіскації майна тощо), проте не встановлено порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності державної виконавчої служби при виконанні вироків, у тому числі тих, що стосуються вирішення цивільних позовів у кримінальних справах, тому відповідно до статті 181 КАС України такі справи підлягають розгляду за правилами адміністративного судочинства.

9. Із частини другої статті 18 КАС України випливає, що справи, у яких однією зі сторін є орган державної влади, інший державний орган, їх посадова чи службова особа, підсудні окружним адміністративним судам.

Тому судам слід ураховувати, що позовні заяви стосовно рішень, дій або бездіяльності державних виконавців та посадових осіб Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України та відділів державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, районних, міських (міст обласного значення), районних у містах відділів державної виконавчої служби відповідних управлінь юстиції підсудні окружним адміністративним судам, оскільки відповідачем у таких справах є відповідний орган державної виконавчої служби, незалежно від того, чи оскаржуються рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби. У зв'язку з цим правила частини третьої статті 18 КАС України для визначення предметної підсудності зазначеної категорії справ не підлягають застосуванню.

Відповідно до частини другої статті 19 КАС України адміністративні справи з приводу оскарження правових актів індивідуальної дії, а також дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, які прийняті (вчинені, допущені) стосовно конкретної фізичної чи юридичної особи (їх об'єднань), вирішуються за вибором позивача адміністративним судом за зареєстрованим у встановленому законом порядку місцем проживання (перебування, знаходження) цієї особи-позивача, або адміністративним судом за місцезнаходженням відповідача.

Зазначена норма підлягає застосуванню при визначенні підсудності справ з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби незалежно від статусу позивача – фізичної чи юридичної особи та виконавчого документа, в тому числі незалежно від адміністративного суду, рішення якого примусово виконується, і основним у цьому є те, щоб оскаржуване рішення, дія чи бездіяльність були прийняті (вчинені, допущені) стосовно конкретної фізичної чи юридичної особи (їх об'єднань). Водночас судам потрібно брати до уваги, що позивач може вибрати за вказаних умов лише окружний адміністративний суд, оскільки такі справи предметно підсудні тільки цим місцевим судам.

10. Судам необхідно враховувати, що за приписами пункту 13 розділу VII «Прикінцеві та перехідні положення» КАС України закони України та інші нормативно-правові акти до приведення їх у відповідність із цим Кодексом діють у частині, що не суперечить цьому Кодексу, тому судам під час визначення підсудності слід керуватися

положеннями КАС України, а не положеннями статті 85 Закону України «Про виконавче провадження», оскільки цей Закон прийнято раніше.

11. Судам необхідно мати на увазі, що всі адміністративні справи з приводу оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної виконавчої служби, вчинених під час проведення виконавчих дій, розглядаються з особливостями, встановленими статтею 181 КАС України. Щодо справ про оскарження інших рішень, дій чи бездіяльності цих органів, то такі справи розглядаються за загальними правилами КАС України. Тобто на адміністративні справи щодо оскарження інших рішень, дій або бездіяльності органів державної виконавчої служби, не пов'язаних з проведенням виконавчих дій, не поширюються особливості розгляду таких справ, які встановлені статтею 181 КАС України, в тому числі й щодо скороченого 10-денного строку розгляду адміністративних справ.

12. Судам слід ураховувати, що оскільки відповідний орган державної виконавчої служби, який згідно з частиною третьою статті 181 КАС України є відповідачем у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби, не належить до суб'єктів владних повноважень, визначених у частині першій статті 24 КАС України, а є структурним підрозділом Міністерства юстиції України, тому такі справи в суді першої інстанції повинні розглядатися та вирішуватися суддею одноособово, крім випадків, передбачених частиною другою статті 24 КАС України.

Також необхідно враховувати, що Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, який згідно з частиною третьою статті 181 КАС України є відповідачем у справах з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби, не належить до суб'єктів владних повноважень, визначених у частині першій статті 24 КАС України, а є структурним підрозділом Міністерства юстиції України, тому такі справи в суді першої інстанції повинні розглядатися та вирішуватися суддею одноособово.

Частиною другою статті 86 Закону України «Про виконавче провадження» передбачено, що збитки, заподіяні державним виконавцем громадянам чи юридичним особам при здійсненні виконавчого провадження, підлягають відшкодуванню в порядку, передбаченому законом. Законом, а саме положеннями частини третьої статті 11 Закону України «Про державну виконавчу службу», встановлено, що шкода, заподіяна державним виконавцем фізичним чи юридичним особам під час виконання рішення, підлягає відшкодуванню в порядку, передбаченому законом, за рахунок держави. Розпорядником видатків з Державного бюджету України є Державне казначейство України. Таким чином, при розгляді позовів фізичних і юридичних осіб з похідною вимогою про відшкодування шкоди (збитків), заподіяної діями (бездіяльністю) державного виконавця, суди повинні виходити з положень статті 11 Закону України «Про державну виконавчу службу», статті 86 Закону України «Про виконавче провадження» і враховувати, що в таких справах відповідачами можуть бути відповідні органи державної виконавчої служби, в яких працюють державні виконавці, та відповідні органи Державного казначейства України.

Також судам слід зважати на те, що Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, відділ примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, відділи державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції в АРК, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі є органами державної виконавчої служби, відповідно до Закону України «Про державну виконавчу службу», але не є юридичними особами.

13. Згідно зі статтею 181 КАС України позивачами у справах щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби можуть бути учасники виконавчого провадження (крім державного виконавця) та особи, які залучаються до проведення виконавчих дій, котрі вважають, що рішеннями, діями або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби порушено їхні права, свободи чи інтереси.

Перелік учасників виконавчого провадження та осіб, які залучаються до проведення виконавчих дій, визначений статтею 10 Закону України «Про виконавче провадження».

Прокурор має право звернутися з позовом у вказаних справах не лише як учасник виконавчого провадження, статусу якого він набуває при відкритті виконавчого провадження за його заявою у випадках представництва інтересів громадянина або держави в суді (пункт 2 статті 18 Закону України «Про виконавче провадження»), а й при здійсненні представництва в суді особи, яка є учасником виконавчого провадження. Крім того, у разі відхилення протесту прокурора або ухилення органу державної виконавчої служби від його розгляду прокурор може звернутися з заявою до суду про визнання акта незаконним (частина четверта статті 21 Закону України «Про прокуратуру»).

14. Судам слід мати на увазі, що застосування начальником відповідного органу державної виконавчої служби санкцій за невиконання законних вимог державного виконавця та вимог закону, встановлене статтею 88 Закону України «Про виконавче провадження», стосується як сторін виконавчого провадження, так і інших осіб, до яких були спрямовані його вимоги. До таких осіб, зокрема, можуть належати власники підприємств, установ, організацій або уповноважені ними органи, які здійснюють виконання рішень стосовно працюючих у них боржників, та інші.

15. Відповідачами у справах цієї категорії відповідно до частини третьої статті 181 КАС України є відповідний орган державної виконавчої служби.

Органами державної виконавчої служби, згідно зі статтею 3 Закону України «Про державну виконавчу службу», є:

Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України;

відділи державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі;

районні, міські (міст обласного значення), районні в містах відділи державної виконавчої служби відповідних управлінь юстиції.

Судам варто враховувати, що структурні підрозділи органів державної виконавчої служби: відділ примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, підрозділи примусового виконання рішень відділу державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції в АРК, головні управління юстиції в областях, містах Києві та Севастополі – не визначені Законом України «Про державну виконавчу службу» як самостійні органи державної виконавчої служби, що виключає можливість їхньої участі як сторони в адміністративному процесі. Тому як відповідача у справі слід залучати відповідно Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, відділи державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції в АРК, головні управління юстиції в областях, містах Києві та Севастополі.

Ураховуючи те, що наведений перелік органів державної виконавчої служби є вичерпним, судам, у разі подання позовної заяви до підрозділу примусового виконання рішень державної виконавчої служби відділів державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, необхідно за

правилами статті 52 КАС України здійснювати заміну первинного відповідача на належного – відповідний відділ державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, або, у разі наявності заперечень позивача, залучати зазначений орган як другого відповідача.

16. Позовні заяви на рішення, дії або бездіяльність посадових осіб державної виконавчої служби оплачуються державним митом відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 7-93 “Про державне мито”.

У виконавчих провадженнях про стягнення сум у дохід Державного бюджету України стягувачем є орган, за позовом якого судом ухвалено відповідне рішення, або орган, яким відповідно до закону ухвалено таке рішення. Водночас слід мати на увазі, що викладене стосується виключно стягнення у дохід Державного бюджету України тих сум, право на стягнення яких надано таким органам або стягнення яких можливе на підставі судового рішення, ухваленого в результаті розгляду справи за позовом зазначених органів. Щодо стягнення в дохід Державного бюджету України судового збору (державного мита), не пов’язаного зі зверненням до суду конкретного органу, то у таких виконавчих провадженнях стягувачем є держава, у тому числі її функції може виконувати орган державної податкової служби.

Відповідно до частини першої статті 86 Закону України «Про виконавче провадження» стягувач має право звернутися з позовом до юридичної особи, яка зобов’язана провадити стягнення коштів з боржника, у разі невиконання рішення з вини цієї юридичної особи. При цьому стягувач звільняється від сплати державного мита.

У той же час необхідно зважати на те, що під юридичними особами, які зобов’язані провадити стягнення коштів з боржника, маються на увазі підприємства, установи, організації незалежно від форми власності та інші суб’єкти підприємницької діяльності, зазначені у частині першій статті 9 названого Закону (податкові органи, установи банків, кредитно-фінансові установи, а також інші органи, установи, організації, що виконують судові рішення на вимогу чи за дорученням державного виконавця).

Органи державної виконавчої служби не є юридичними особами, про яких ідеться у частині першій статті 86 Закону України “Про виконавче провадження”. Тому в разі подання позову з похідною вимогою про відшкодування збитків, заподіяних державним виконавцем громадянам чи юридичним особам при здійсненні виконавчого провадження (частина друга статті 86 зазначеного Закону), сплата державного мита повинна здійснюватися на загальних підставах.

17. Частиною другою статті 181 КАС України встановлено спеціальні строки звернення до суду.

Так, рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби може бути оскаржено у десятиденний строк з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення її прав, свобод чи інтересів.

У разі порушення цього строку судам слід застосовувати приписи статті 100 КАС України, за якими адміністративний позов, поданий після закінчення строків, установлених законом, залишається без розгляду, якщо суд за заявою особи, яка його подала, не знайде підстав для поновлення строку, про що постановляється ухвала.

18. Про подання позовної заяви суд повідомляє відповідача не пізніше ніж наступного дня після відкриття провадження у справі. Таке повідомлення може бути здійснено судом за правилами статті 38 КАС України.

Адміністративна справа з приводу рішень, дій або бездіяльності державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби вирішується судом відповідно до частини п’ятої статті 181 КАС України протягом десяти днів після

відкриття провадження у справі, якщо ці спори впливають із здійснення органами державної виконавчої служби виконавчого провадження. В інших випадках такі спори розглядаються в межах строків, установлених частиною першою статті 122 КАС України.

19. Судам при розгляді справ з приводу оскарження дій державного виконавця стосовно арешту майна боржника потрібно враховувати, що в межах статті 181 КАС України розглядаються вимоги щодо арешту (опису) майна, які не пов'язані зі спором про право на це майно.

Перевіряючи законність дій державного виконавця, пов'язаних з оцінкою майна боржника, суд повинен перевірити відповідність цих дій положенням статті 57 Закону України «Про виконавче провадження».

При цьому необхідно враховувати, що оцінка майна боржника здійснюється самим державним виконавцем, якщо вартість майна не перевищує сто неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, за ринковими цінами, які діють на день проведення оцінки, крім випадів, коли оцінка проводиться за регульованими цінами. При складності оцінки чи наявності у стягувача або боржника заперечень проти її результатів до участі у виконавчому провадженні та складенні висновку залучається суб'єкт оціночної діяльності – суб'єкт господарювання.

Судам необхідно враховувати, що суб'єкт оціночної діяльності є учасником виконавчого провадження, а не посадовою особою державної виконавчої служби, і висновки експерта є результатом практичної діяльності фахівця-оцінювача, а не актом державного органу. Тому вимоги заявника в частині оскарження висновку оцінювача не підлягають розгляду адміністративними судами.

У разі якщо експерт, суб'єкт оціночної діяльності – фізична особа, висновок експерта слід оскаржувати в порядку цивільного судочинства, якщо експерт, суб'єкт оціночної діяльності – юридична особа – у порядку господарського судочинства.

20. Державний виконавець зобов'язаний здійснювати необхідні заходи щодо своєчасного і повного виконання рішення, зазначеного в документі на примусове виконання рішення, у спосіб і порядок, визначені виконавчим документом (стаття 5 Закону України «Про виконавче провадження»). Водночас, відповідно до пункту 2 частини першої статті 40 Закону України «Про виконавче провадження», виконавчий документ, прийнятий державним виконавцем до виконання, за яким стягнення не провадилося або було проведено частково, повертається стягувачеві, якщо у боржника відсутнє майно, на яке може бути звернено стягнення, і здійснені державним виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними.

Тому судам слід урахувати, що з огляду на зазначені законодавчі приписи виконавці мають право повертати виконавчі документи щодо виконання рішень адміністративних судів про стягнення з пенсійних органів та суб'єктів владних повноважень відповідних виплат пенсії, соціальної допомоги тощо у разі здійснення державним виконавцем усіх можливих дій, спрямованих на виконання рішення.

Також слід мати на увазі, що відповідно до пункту 11 статті 37 Закону України «Про виконавче провадження» виконавче провадження підлягає закінченню в разі повернення виконавчого документа до суду чи іншого органу (посадової особи), яким видано виконавчий документ, у випадку, передбаченому частиною третьою статті 76 Закону України «Про виконавче провадження». Частиною третьою статті 76 Закону України «Про виконавче провадження» визначено, що в разі, якщо виконати рішення без участі боржника неможливо, державний виконавець застосовує до боржника санкції та інші заходи, передбачені статтею 87 Закону України «Про виконавче провадження» (за невиконання боржником без поважних причин у встановлений державним виконавцем строк рішення), після чого виконавчий документ постановою державного виконавця,

затвердженою начальником відповідного органу державної виконавчої служби, якому він безпосередньо підпорядкований, повертається до суду чи іншого органу, що видав виконавчий документ.

Голова суду

О.М.Пасенюк

Секретар Пленуму

М.І.Смокович